

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDASZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajczárjával kaphatók
könyvkereskedésekben.

A pénzek a reklamációk a kiadóhivatalhoz utasítandók.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 ft — kr.

Hat hóra 2 ft 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.

Hivatalos hirdetések díja, a bélyegilletékkel együtt: 1—100 szög 1 ft 30 kr., a 100-on fölü minden szó 1 krajczárjával számítottatik. — E hirdetések után járó díj előjegesen küldendő be.

Magán hirdetések: négy hasábos, petit sor egyszeri közlésért 7 kr. kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

A Nyilt térben: minden három hasábos, garmond sor díja 20 kr.

Előfizetési fölhívás.

A mai számmal záródik lapunk első éves álete.

Ez idő csak porszem a végtelenségben, de mégis fontos Bars megye társadalmi életére nézve, mert e letelt évben sok üdvös eszme született, sok nemes gondolat támadt, sok, igen sok érzelem lőn közössi, sok törekvés és munka harmonikus egésszé: kötelességérzettel olvadt egybe.

Hány önzetlen, nemesen érző kebel érezte magát tette buzditva egyes eszmék fölvetése alkalmával, hogy a nagy közönség s kedves megyénk jólétének előmozdításához erejével hozzájáruljon.

Ami szerkesztőségünkötől is — komoly akaratban, erőben, munkában és igyekezetben csak telt: mindazt önfeláldozólag lapunknak szentelők. Jutalmat nem vártunk s nem kértünk. Bevételünk alig állnak arányban tetemes kiadásainkkal: mind a mellett, mi edzett erővel, soha nem lankadó munkakedvvel és szorgalommal léptünk a küzdőterre, hogy a jövőben is megyénk egyetlen organumát tehetségünk összerejével támogatassuk s keblünk teljes melegével ápoljuk, éltsessük.

De meg vagyunk győződve, hogy a megye közönsége szerény lapunkat, mint szellemi életének hí tükret, hathatós pártfogása alá venni.

Szellemi életrealóságunk hőmérője lapunk fenállásával szoros kapcsolatban áll; ma már nem csak a külföld teremti a hírlapok özönét, de Magyarország egyes vidékeinek intelligens közönsége is belátja, hogy mulhatlanul szüksége van egy, a vidék érdekeit különösen képviselő helyi közlönyre, mely napvilágra hozza az eszmét, kitarja hasábjait az eszmecserének, érleli, felszinen tartja mindaddig, míg végre az eszme a megvalósulás révébe jut.

Ha mi magunk, érdekeink hivatott védői nem gondoskodunk oly eszközök megteremtéséről, fentartásáról, melynek segítségével jólétünket leginkább előmozdithatjuk: ugyan kitől s honnan várhatjuk bajaink orvoslását, hiányaink pótlását?

Ily eszköznek kell tekintenünk lapunkat is, mely bejut főuraink szalonjaiba ép úgy, mint helyet talál köztisztviselőink íróasztalán; de szívesen fogadott vendég az a kunyhókban is, hol a szelid erkölcs meghonosítása mellett értelemre vezérli a népet, megismerteti velük a közéletet, felkelti bennük a kötelességérzetet, megtanítja őket a törvény tiszteletére s munkára, — jólétük alapforrására vezérli.

Ha mindezt figyelembe veszi a nagy közönség, lehetetlen azon közóhainak megvalósulására nem törekednie: vajha minél többen érvényesíthetnék eszmegazdagságukat a Bars hasábjain s minél számosabb olvasója lenne, hogy így a kettős célnak méltóan megfelelhessen.

Erre törekednünk kell!

Teljes bizalommal fordulunk ez iránt t. olvasóinkhoz s kérjük, hogy mindazok, kik szellemi erejüknek érvényesítésére hivatvák: adandó alkalommal szálljanak a sikra!

De miután minden irodalmi mozgalomnak kellő sikere az olvasó közönség számával is szoros kapcsolatban áll: nekünk oda is törekednünk kell, hogy lapunk minél szélesebb körű

olvasó közönséget hódítson. Erre nézve szintén t. olvasóinkhoz fordulunk s kérjük: hassanak oda, hogy lapunk az értelmiség által felkaroltassék, sőt alkalmas uton-módon a nép kezébe is eljusson. Szokja majd meg a nép e vendég látogatását, mely a nép üdvét s boldogságát egyaránt szíven viseli.

Ezek után Bars megye lelkes, intelligens közönségének kezeibe helyezzük lapunk jövőjét; ápolja s nevelje azt aként, hogy az évről-évre erősebb gócpontja legyen a megye művelt értelmiségének s így világosítója, vezetője lehessen a polgárságnak, tekintélyes védője a sérelmet szenvedőknek.

Végre tudomására hozzuk ez uttal is t. olvasóinknak: hogy az 1881. LX. törvényezikk értelmében egész Bars megye- és Hont megyének nagyobb részén megejtendő, a 300 frittól 2000 frittig terjedő ingó s ingatlanok hivatalos árverése, januárhótól kezdve lapunkban fognak közzétetnünk.

Ezzel kapcsolatban fölhívjuk különösen a községek előjáróit, hogy az idézett törvény által célzott, árverést szenvedők előnyeinek biztosítása végett, lapunk hirdetési rovatát a lakossággal kellő időben megismertetni sziveskedjenek!

Az előfizetési pénzek beküldésének kényelmesebbé tételére már előző (52-dik) számunkhoz postautalvánnyal mellékelünk. Kérjük azoknak minél előbbi visszajuttatását, annál is inkább, mert fölösleges példányokat nem nyomatunk s ennél fogva lapunkat a jövő évfolyamban csak a tényleges előfizetőink kapják.

Az előfizetési díj: egész évre 5 ft; fél-évre 2 ft 50 kr.

Tíz előfizető után a gyűjtőnek tiszteletpéldány küldetik.

A pártfogás mérve ítélet leendő fölöttünk: mi nyugodt lélekkel várjuk ez ítéletet.

A szerkesztőség.

Reflexiók a „Társadalmi állapotainkhoz“ című közleményekre.

II.

Közelebb irt cikkemben*) kifejtettem, miszerint nyelvünk terjesztésének hatalmas eszköze, a kisedóvoda. E nézetem új. P. Szathmáry Károly és Simonyi Ernő már évek előtt kifejtették a képviselő házban, miszerint népünket csak ez uton magyarosíthatjuk; de a beszédek elhangzottak és az eszme még mindig az ige alakjában kűzd és vajdik; eddig fájdalom meg nem testestülhetett.

Pedig e mondatot: „állítsunk kisedóvódákat“ minden nap kellene hangoztatnunk, hogy a közönség gondolkodjék az óvodák hivatása felett, az eszmét megértse, elfogadja és megtestesítse.

Fontos azoknak szervezése a nemzetiségi tekinteten kívül is. Ugyanis a statisztika komor képpel bizonyítja, hogy sehol sem oly nagy a gyermek-halandóság, mint Magyarországon; mert míg Európában átlag az összes elhunytaknak 40%-a öt éves korig elhalt gyermekekből áll; addig nálunk az összes elhunytaknak fele kerül ki a gyermekek ezen csoportjából. Hogy hazánk lakossága nem szaporodik oly arányokban, mint más egészséges fejlődési államokban, annak oka nem a születések csekélységében; de az óriási gyermek-halandóságban keresendő.

Pedig azt tapasztaljuk, hogy a születések száma sehol sem nagyobb, mint nálunk; mert míg nálunk mindon 23 lélekre esik egy újszülött, addig például

Angolországban harmincz lélekre, míg Franciaországban csak harminczkilencz lélekre esik egy újszülött. És ha hazánkban a kedvező születési arány dacára, a népesedés ömlábon halad, ez főleg onnan származik, hogy kisedeinket nem gondozzuk eléggé.

Népesedésünk előmozdítására is nagy hatással lehetnek az óvodák; mert a kisedek nem lesznek a földmíveléssel foglalkozó szülők távollétében feltűgyelet nélkül magukra hagyva, hanem az óvodában otthont lelnek. És így egy részről míg a gondozás folytán népességünk szaporodik, másrésztől a gyermekek a magyar nyelvet elsajátítanak; nem is szólva azon közgazdasági veszteségről, mely az által származik, hogy a gyermekek a mezőn szüleiket a munkában akadályozzák és a számos tüzesetről, melyeket a magukra hagyott gyermekek idéznek elő. Mindezen tények egy nemzetiségi, valamint emberbaráti és közgazdasági szempontból bőven indokolják az óvodák szükségességét.

Hanem midőn az óvodák felállítását hangsúlyoznám, nem mellőzhetem a megjegyzést, miszerint nálunk e téren történtek ugyan lépések, de hibás lépések; mert léteznek ugyan óvodák, de hol? A városokban! már pedig tekintve az óvodák hivatását, azok a falukban százszor annyi szolgálatot tennének, mint a városokban; mert először is a magyar nyelv elsajátítására sokkal több alkalom van a városokban, mint a falukon, másodsor pedig a városok lakói nagyobbára értelmi, kereskedő és iparos osztályokból állván, könnyebben felügyelhetnek óvodák nélkül is gyermekeikre, mint a falusi földmívelők, kik életöknek nagy részét nem otthon, de a mezőn töltik.

Ezzel azonban nem azt akarom mondani, hogy a városokban fölöslegesek az óvodák; de hogy a falukon azok nagyobb szolgálatokat tesznek és így, első sorban ott létesítendők.

És ezzel eljutottam volna a dolog sulypontjához: hogy miként, ki, vagy kik által létesítendők az óvodák?

A Bars érdemes olvasó közönsége bizonyára bir tudomással arról, hogy a nyitramegyei, valamint az országos tanító-egyesület kérvényt nyújtottak be az országgyűléshez a kisedóvódák felállítására érdekében. A fővárosi sajtó örömmel üdvözölte e lépést és valószínű, hogy a kérvény kedvező elintézése érdekében el fog követni mindent, hogy e jó ügy győzzön. Használó kérvényt kellene minden törvényhatóságnak intézni az országgyűléshez és a kérvények özöne által talán elérhetjük azt, hogy ugyanaz a többség, mely milliókat szavaz meg évenként az állami menesek fentartására, rá lesz bírható, miszerint nemzetünk jövője és nyelvünk terjesztése érdekében is megszavaz néhány százezer forintot.

Első sorban tehát kérvényt kell benyújtatnunk ez ügyben. Ezzel azonban nincs megoldva a kérdés, annál is inkább, mert a siker nagyon kétes; hanem a fődolog az, hogy magunk tegyünk annyit, a mennyit tehetünk.

Adakozzunk-e ezért? Táncmulatságok, hangversenyek, műkedvelői előadások és az adakozás több más neme, vétetik igénybe különböző egyletek javára; pedig ez egyletek között egy sincs, mely nagyobb célt szolgálna, mint a kisedóvódák létesítése. Vegyük tehát az adakozások e különböző neveit nemes céllunk megvalósítására igénybe. Jól tudom én azt, hogy ez uton is csak kevés eredményt lehet elérni; de ha csak annyit érünk el, hogy két vagy három tót ajku községben tarthatunk fel óvodát, már is hatalmas lépést tettünk nyelvünk terjesztése érdekében.

Az első lépés sikere gyakran száz kedvező eredményt hord méhében. Ha nem futhatunk be mértőföldet; haladjunk ölnyi távolságokat, az eredmény bár nem lesz nagyszerű; de mindenesetre közelebb fog hozni a célhoz és kedvezőbb lesz, mintha mit sem tettünk volna.

„Nyelvében él a nemzet.“ Ki az, a ki koszosra költőnk e sokat, mindent mondó szavait föl nem fogja és át nem érzi? De ha felfogjuk e mondat igazságát, melynek megvalósításában reánk nézve annyi varázserő, annyi remény, annyi édes ábránd van kifejezve, akkor tegyünk meg mindent, hogy a nyelv, melyben a nemzet él, magyar legyen!

Kovács Elek.

*) Lapunk 51. száma hosta ezen érdekes közleményt. Szerk.

Különfélék.

— Fölhívás. E számunkkal befejeztük lapunk II. félévét. Kérjük t. előfizetőinket, miszerint a lap megrendelésére vonatkozó b. intézkedéseiket — az expedicionális zavar elkerülése végett, — még a hó folytán eszközölni sziveskedjenek, annál is inkább, mivel tetemes kiadásaink miatt, a jövő évben fölösleges példányokat nem nyomtatunk s így lapunkat csakis tényleges előfizetőinknek küldhetjük meg.

— Az újévi gratuláció megváltásából befolyt: az ar-maróthi árvák és szegények karácsoni felségélyezésére 2 frt., a lévaiak részére 28 frt. Az összegek rendeltetésük helyére juttattak. A lévaiakat illető részből: 10 frt házi szegények és árvák között osztott szét, 18 frt pedig a szegény óvódás gyermekekre fordított. Az adakozáshoz járultak: A lévai nőparkiállítási bizottság 4 frt 99 kr., a Bars 4 frt., Mácsai Lukácsné, Leidenfrost Gyuláné, Várady Kornélné, Csekei Mácsai Lenke, dr. Brach Ferencz, Várady Eszter, Richter Ferenczné, Hajdu Jánosné, Fischer Andorné, dr. Pólya Józsefné, dr. Victoris Sándorné, Heinrich Ferenczné, dr. Frommer Ignác, Moesary Ödön, Friedmann Arminné, Kolibál Józsefné, Bease Dávidné, Csekey Flórisné, Schleifer Arminné, Belcsák Lászlóné, Nyitrai Erzsébet, Levatic Gusztávné, Rimanóczy Antonia, Domján Lóriczné, Leidenfrost Aurélné, Kabina Józsefné, özv. Mészáros Józsefné, Levatic Mártonné, Boronkay Antonia, Lakner Lászlóné, Bók Lipótné, Czirik Jánosné, Szabó Lajosné, Kaveggia Adolfné, Bolemán Józsefné, Bolemán Agnes, Lakner Antal, Mácsai Flóris, Beszedits Sándorné, Kern Albertné, Balbach Julia, Agárdy János, Szakmány Endréné 50—50 krral. Fogadják a megajándékozott árvák és szegények nevében hálás köszönetüket!

— Kitérítés. Mihály a Mihály, tolmácsi község-bíró sok évi sikeres közszolgálatá elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztrel lett kitérítve.

— Léva rendezett tanácsa város a napokban tartott közgyűlésén nevezetes ügyeket tárgyalta. E gyűléseken mutatott be 1882-ik évi költségvetése, mely 24,500 frt 47 krt tesz. Elhatározta továbbá, hogy a város az urodalomtól a helypénzszedési jogot évenként fizetendő 1177 frtért hasznobérel, sőt a szerződés értelmében, a bérösszegnek megfelelő 5% tőkét bármikor örökárban megválthatja. Végre kimondatott, hogy minden háztulajdonos a háza előtti járdát bűntetés terhe alatt tartozik tisztán tartani. Ime meg van vetve az alapja a járdák rendben tartásának: a többit a hatóság erélytől várjuk.

— Köröcz szab. kir. és főbányaváros közönsége a stubnyai uradalma tőzomszédságában fekvő pozseháji pusztai-birtokot Chotek Rezső és Nádasdy Paulai Ferencz grófoktól 30,000 frt áron megvette. E minden tekintetben felette előnyös vétel a m. kir. belügyminiszterium részéről is már jóváhagyott. Az átadás, illetve átvétel f. hó 6-án a helyszínen megtörtént.

— Ugyan e város közönsége 100 frtnyi alapítványt a mossócezi önkényes tüzoltó-egylet tagjává lett. Jellemző a mossócezi viszonyokra, hogy nevezett egylet e tekintélyes alapítványt tót nyelven nyugtatványozta és köszönte meg.

— Névmagyarosítás. Spárenoz Jákó, lévai magy. kir. honvéd főhadnagy nevét Székely-re, — Veszeleyi Sándor, kegyesrendi tanár, városunk szülötte, Léva-ira változtatta.

— Műkedvelői előadások Léván. F. hó 17-én tartott a harmadik előadás, mely alkalommal színre kerültek: I. A dícsőség bajjal jár. Bohózat I. felvonásban, írta: Bekett G. A. II. Miniszterelnök bálja. Vigjáték 2. felvonásban, írta: Almásy Tihamér. — A z. első drb., melynek meseje a társadalom minden irányu irodalmi termékeiben, különféle variációkban már ezerszer és ezerszer bemutatott, mulattató nem volt, sőt éles, sikamlós részletei miatt itt-ott rossz hatást is gyakorolt. A szereplők között excellált Szilaveczy M. k. a., ki Lukrecziát, a féltékeny s könnyen lobbanó özvegyet kitűnően adta. Lidiát, a kereskedő leányt, Ehrenfeld G. k. a. játszta kellő grációzitással. Különösen jól adta még: Kaszaniczky K. ur Flashpan Felixet, Farkas O. ur Mudlit és Jaross F. ur Johnit. A második drb. egy igen sikerült vigjáték, mely egy fősvény, érdemnélküli hivatal-vadászt, a női találgatóságot s a zsurnalistika hatalmát hozza egybe. Jó hatást szült a darab, de jól is játszottak műkedvelőink. Lottit, a tanácsnok nejét, a nagyravágyástól elragadott szenvedélyes nőt, Nemecsek né urh. adta, oly tükélyli és otthonossággal, a milyet dilettansoktól csak ritkán láthatni. Elizt, a szerelem által megzavart naiv leánykát Ehrenfeld G. k. a. oly kedvesen adta, hogy szinte megirigyeltük Tollagi zsurnalistá helyzetét, a boldog vőlegényt, mely szerepet Hally K. ur kifogástalanul töltött be. Igen jól adta Jaross F. ur Kovács tanácsnokot. Farkas és Novothny ur nagyon jól alakítottak. Ez alkalommal szívesen emlékezünk meg a műkedvelők áldozatkészsége mellett, Nemecsek Gy. urnak tapintatos és sok fáradsággal járó rendezéséről s Bellan A. urnak, a bevétel körül tanusított buzgó eljárásáról.

— Hymen. D'ouvenon Gyula, köröczbányai kir. főreáltonadai rend. tanár — Tehatsek Gizella úrhölgygyel, Tehatsek Alajos nyug. bányagazgató bájos leányával — jegyet váltott. D'ouvenon tanár talán egyike az elsőnek volt Bars megyében, kik az új honossági törvény alapján a magyar állampolgárságot megszerezték. — Missák Zsigmond, jánosházi hasznobérelt jegyet váltott Taub Róza kisasszonnyal, Taub Lipót lévai nagykereskedő kedves leányával.

— Luczenbacher az ipolyságh-szobi vasuti szárnyvonal kiépítéséről lemondott a közönség részvétele folytán. Elhatározását tudatta a megyével is, mely egy bizottságot küldött ki, hogy az érdekelt nagybirtokosokat ez ügynek megnyerje s így a kiépítést lehetővé tegye.

— Nagy-Tapolcsány szép példával megy elől. Sulyt fektet e derék város az ipar s kereskedelem fejlesztésére, de kiváló gondot fordít e mellett a kulturális eszközök megteremtésére s a magyar nemzetiség emelésére. A város képviselő-testülete decz. 21-én tartott gyűlésén méltányolva a tanítóknak a magyar nyelv tanítására fordított szorgalmukat: fizetéseiket szabad lakás és 5 öl tűzifa mellett, 450 frtra emelte föl; ezen kívül az ismétlő-iskola vezetőinek külön-külön 30 frt fizetést alapított meg. De nem csak a város maga s az iskolák derék igazgatója, a tapolcsá-

nyi magyarság jószelleme, hanem az intelligencia általában lelkesül a nemes ügy mellett. Erre mutat az is, hogy legközelebb a kaszinó-egylet 100 frt alapot tett le, hogy kamataiból a magyar nyelv tanulmányában szorgalmas iskolás gyermekek jutalmaztassanak. Eljen e derék város lelkes közönsége!

— A korcsolyázó-évad Köröczbányán f. hó 11-én a közönség nagy részvéte mellett megnyitott és azóta javában folyik a korcsolyázás. A korcsolyázó-egylet közgyűlése 100 drb. ingyen jegyeket szegény és arra érdemes reáltonadai tanuló közötti szétosztását elrendelte.

— Pénteken délután tartott meg a sz. Vinczéről nevezett nővérek vezetése alatti kiseddóvoda karácsonfa ünnepélye, számos szülő s gyermekbarát jelenlétében. A másfél óra hosszat tartó pásztori színjáték, a szebbnél szebb versek s teljes szabatosággal előadott alkalmi énekdarabok többszörös élénk tetzésnyilatkozatokra ragadták a néző közönséget. Az összes előadás s igen csinos kiállítás nagyon kedves benyomást tett a nézőkre, kiket egy-egy naiv jelenség nem egyszer nevetett meg. Minden mamának arczáról lesugárzott az édes anyai szeretet, mely kíváncsi tekintettel várta, míg a sor a kis Pistikára vagy Erzsikére kerül s nem egynek dobogott ilyenkor hevesebben a szive, mint azé a kis babié, a ki oly bátran szavalt a mondókáját. Legmeghatóbb volt azonban azon pillanat, midőn a t. nővérek egész ruhakosarakban hozták a sokféle ajándékot a színpadra. Minden kis kacsó előre nyult s mindegyiknek jutott bábu vagy lovaskatona, cukor, almá stb. mit egész örömdiadallal vittek hazafelé. A jölelők nővérek azonban nem feledkeztek meg a szegényebbekről sem: 10 lánykának igen csinos ruhakelmét juttattak. Hogy miből fedezték mindezt, sokan kérdezték, mert a szülőktől mit sem kértek karácsonyfájukra; a kedves emlék azonban, melyet minden jelenlőt magával vitt, talán megsugja a jövő karácsonyest közeledtével a minden szép és jóért lelkesedő hölgyeinknek, hogy mi a teendő, miszerint még számos szegény részesülhessen a könyörület örömteli adományában. Nagyon sok vidéki város elhagyta e tekintetben Lévat, pedig városunk mindig az első között volt ott, a hol jótékony-ságot kellett gyakorolni.

— A Pesti Hirlap pályázata. Általános a panasz irodalmi körökben, hogy régebbi tárczaírónk ritkán veszik már kezükbe a tollat s hogy azt helyettük újak nem veszik föl. Hogy némileg élesszük a tárczaírás iránti kedvet, ezen n. 10 darab köröcz-i aranyat tűzünk ki pályadíjjal egy tárcza dolgozatra. A dolgozat tárgyának megválasztását és irmodorát teljesen a pályázók tetszésére bizzuk. A tárcza lehet rajz, karezzolat, novelette, eszeveges, genre stb. szóval minden, mi egy hirlaptárcza keretébe illeszthető. A pályadíjra igényt tartó munka egy tárcza közleményével (azaz 6—9 tárczahasábnál) hosszabb ne legyen. Az idegen kéz által irt, jellegével s a szerző nevét rejtő levélkével ellátott dolgozatok tisztán olvasható irásban, 1882. január 15-ig a Pesti Hirlap szerkesztőségéhez (nádor-utca 7. sz.) küldendők be. Pályázhat mindenki, a Pesti Hirlap szerkesztőségi beltagjait kivéve. A díj a legjobb dolgozatnak 1882. febr. 15-én adatik ki. A pályanyertes mű kiadási joga a Pesti Hirlapot

Tárcza.

1881.

1881 születésem éve.

Január 1-én láttam először a napvilágot, ép úgy, mint Petőfi, a halhatatlan magyar költő. Hát miért ne mondhatnám el én is:

Hisz, szegény, én! meg Petőfi,
Félig meddig már rokon,
Ennél fogva osztozhatnak
A borostyán lombokon!

Ab, milyen öröm születni, kivált annak, a kinek álmaiban él a hit, hogy életpályáját nemzete meg fogja tapasztalni.

Nem sirva jöttem a világra; öröm ragyogott arcomon, a boldogság kéje ömlött át egész valómon, midőn láthattam s tapasztalhattam, hogy mindenki siet látogatásomra és nagyon sokan vesznek részt örömeimben.

Atyám három társával volt jelen születésem, hogy örültek nekem is, szívők, lelkük minden kincsével elhalmoztak, hogy a látogatók kíváncsiságának, érdekltségének vonzó tárgyaül szolgálhassak.

A csinos külső mezt, melybe bevontak, megfelelő volt a beltartalom s ez mindenképp igyekezett az alak eszinyát kiemelni s kedvessé tenni.

S úgy tapasztaltam én és atyám, hogy látogatóink vágya kielégítetlen nem maradt, mert azok száma napról napra szaporodott.

Atyám és társai mindazonáltal tudván azt, hogy az életpályán mily fontos tényező a vagyon, a kincs, a gazdagság; első sorban arra törekedtek, hogy egy dúsgazdag amerikai nagybátyát szerezzenek számomra, a ki engem örökösül elfogadjon. Ki is jelölték egyet, a ki ugyan nem lakik Amerikában, hanem egy fürge folyónk festői partján tartja lakását, a ki ismeretes volt nagy vagyonáról s gazdagságáról s akinek egyenes örökösül nem voltak; felkeresték tehát szépen s praesumptiv örökösének engem ajánlottak.

Hanem, fájdalom, elkéstek!

A dúsgazdag amerikai nagybátya, mikor látogatására mentek, szép tulajdonaihoz tartozó kiváló szíveséggel fogadta; de az ajánlatot sajnálatának kifejezése mellett el nem fogadhatta, léven már ilyen praesumptiv örökösül ellátva s annak lekötvé; kijelentette mindazonáltal, hogy ha praesumptiv örökösé időközben az árnyékvilágból kimulnék, senkit más nem fogadna el, mint engem s pedig általános örökösül.

Atyámnak és társainak tehát másfelé kelle indulniok; elhatározták, hogy nem az egyes gazdagokhoz, hanem az összes közönséghez — mely bizonyosan leg-gazdagabb — fognak ajánlataikkal járulni; s e végett tehát a társadalom minden rétegeiben be fognak mutatni s annak figyelmét reám felköltetni.

E határozat volt a leghelyesebb s foganatosítása a legnagyobb sikernek örvendett.

Megindult a körutra.

A társadalom minden osztályaiban, annak minden rétegeiben sok szíves elfogadásra találtunk, úgy, hogy egyedül ennek köszönhetjük hálás elismeréssel fennállásunkat.

S nekem mindig kedvesen esik visszaemlékezniem s hálás szívem mindig kegyeletes érzélemmel telik el és jobban s mélyebben érzem, mennyivel tartozom azon pártfogoló közönségnek, mely minden alku, minden lenyűgöző feltétel, minden privát passzióju irány kitézése nélkül, egyedül a közjó iránt nyilvánított jóakaratu szándékunkat tekintetbe véve, erőt és bátorságot adott nekünk, hogy kitézött célunkat a magyar nemzeti kultúra, közművelődés terjesztésére hatni, minél inkább s könnyebben valósíthassuk.

Igaz, hogy midőn bemutatásit tiszteltemet tettem, a társadalmi élet különféle köreiben, sok különfélelvel tölthettem meg ismereteim tárczáját.

Igy, mikor egy nagy ur társaságban megjelentem, egy monoklis ur — úgy látszik a gazda — felénk fordulva, alig érthető orrhangon jelzé inkább, mint mondá: aáh... aáh... csifinóós... kóós... tum!... széép... jóó... jóó... máájd... mááskor... Bámultam rajta és nagyon megsajnáltam a szegényt, hogy ily meglelt kora daczára sem tudott megtanulni beszélni!... E csodálkozásom közepette azonban

megjelent egy csinosan, feketébe öltözött fehér ezernaketytis ur s egész nyájassággal szól hozzánk: kérem, kérem, tessék most az uri társaságnak nem alkalmatlankodni!... a társaság pars-force vadászatra készül s ilyenkor... tetszik tudni a rókázás idejében... nem lehet mással foglalkozni. Adieu!

Egy második társaságban bodor pipafüst mellett Bachus nedűi s poharak csillámlása között egészséges, piros pozsgás alakok, a föld urai szörpölték a párolgó fekete kávé — ebéd után léven az idő — heves szóvitába ereszkedtek a fenálló állapotok bírálatánál. Na, már a szent, hogy rosszabb dolgunk nem lehet a mostaninál soha sem, akár török, akár muszka, tatár jöjjön országunkba. Ha buzánk van, nincs vevő; ha vevők van, nincs buza! A terhek!... azok is változnak az igaz, de hogy: nem le-hanem fölfelé. Elpusztulnak, elveszünk; az éhség kinez agyon bennünket. E szavaknál léptünk be a társaságba: hát ez az újdonsült szülött, mit keres itt? — kérdé az előbbi szóló, — hát már megint új teher!... de veszett ország és állapot ez, hol az ember ekzekució nélkül megcsak nem is ehetik!... Nem, uraim, válaszolam szerényen, én ekzekuciót nem hozok; nekem feladatomban vigaszt hozni, jó tanácsot adni s a míveltséget terjeszteni... Vigasz, jótanács, műveltség; nincs erre szükségünk!, majd csak megéltük mi a magunk vigaszán, tanácsán és műveltségén!... Aláztszolgája!

Egy harmadik helyen fényesen beretvált, jámbor arcu férfiak IV. Károly képtalálománya fölött vitatkozva adák elő beható tanulmányaiknak eredményét; megjelenéseimkor mindnyájan felém fordulának, bigyesztett ajkuk mosolygó gunyjával szólván: ön nagyon piczi kis szülött s nagy fába vágta fejszjét!... még igen viszonyos ön; tudja: több spiritusra van szükség, ha általunk el akar fogadtatni! Éppen azért mutatom be magamat, felelém, hogy abból a spiritusból juttassanak időnként nekem is valamit!... Van-e vizí-je?! „Vizí-et tesztek uraim most is!... Ah, ön nem ért minket! Isten vele!..."

Egy negyedik társaságban nagy gyermekesport és zsbaj közt egy borzas, haját tépő, férfiú a mint meglátott belépni a körbe, felkiáltott: na, már megint

leti. A sikerültebb dolgozatokat a Pesti Hírlap tisztelt díj mellett szintén közölni fogja. A pályabírák neveit közelebb fogjuk közzétenni. Budapest, 1881. decz. 16. A Pesti hírlap szerkesztősége.

Rövid hírek. — A világon legnagyobb a malomipar Mineapolis városában, Amerikában, hol a Pillsburg és Tarsa cégnek újabb átalakított óriási hengermalma naponként 25,000 bushel búzát (1 bushel 33.5 liter) őröl. — B. Edelsheim Gyulai a magyar bárói rangért folyamodott. — Zalka János győri püspök az országos könyvkiállításra egy méter magas Antiphonet küldött. E könyvóriás sulya éppen 100 kgr. — Japánban a parlamentarizmus meghonosítását tervezik. — Berlinben vakokból alakult egy székfonó egyesület. — Dél-Carolina Florences városában néger egyetem nyitattak. — A skót partokon 142 hajót tett tönkre egy vihar. — Budapesten 1884-ben országos kiállítást terveznek. — Lähne F. nevelőintézet tulajdonos Sopronban meghalt. — Hiram S. Maxim egy oly tüzelő készületet talált fel, mely a terjedő meleg által működésbe lép, megnyitja a vízvezető csöveket, a tüzet a rendőrségnél és a tüzelő tanyán jelzi, sőt a legnagyobb pontossággal azt is mutatja, hogy az épület melyik része ég. — Jauner, a leégett bécsi Ringszínház igazgatója egész családjával Párisba költözött.

Irodalom és művészet.

— A közgazdaság elmélete czim alatt érdekes és becses munka jelent meg a napokban. Szerzője Láng Lajos orsz. képviselő, ki fiatalága mellett régi művelője a nemzetgazdasági tudományoknak s komoly kritikával és éles elmével folytatott hosszas tanulmányainak ezuttal adja első nagyobb termékét az olvasó közönség kezébe. Erről a munkáról csakugyan el lehet mondani, hogy meg van írva minden betűje; értelmes és mégis könnyed nyelvezete, mely legottan rávall a publicista tollára, tetszetős formába önti a felülett nagy anyagot s azért könnyű lesz tanulása és élvezetes az olvasása. E tárgy hazai tankönyveink nagy része abban a hibában leledzik, hogy szerzőik nem bírták a nyelv művészetét; a mit elmondani akartak, nem tudták tisztán, világosan kifejezni s minél fontosabb és komplikáltabb kérdés megvilágítására vállalkoztak, annál homályosabb és érthetlenebb munkát hoztak létre. Pedig ha valahol, ugy a közgazdaság tudományában kell a kifejezések praecisítására és csinjára törekednünk. Ebben a tudományban annyi a mindenféle rendszer, hogy az eszmék tisztázása első sorban egy ügyes, magyaros és hajlékony styl hivatottságától függ. Lángnak első gondja, hogy a mit ír, azt jól és érthetően megírta legyen s ezzel biz nagyobb szolgálatakat tett a hazai tudománynak, mint hogyha azon van, hogy minél több rendszer szorgos felölélése által a fejtegetett igazságoknak leket hogy sokoldalú, de zűrzavaros tömkelegében tegye élvezhetelenné magát a tudományt. Láng határozottan szakít a „rendszerek“ művelőinek, a németeknek iskolájával; ő egy rendszert ismer, de ez tömör és egyöntetű, ő az angol iskola hive, azon iskoláé, melynek nagy szellemei — bármit is mondjanak ellenfeleik — nem pusztán elvontan tekinték és mivelték a tudományt, hanem hazai gazdasági viszonyaik tanulmányozása és megvitatása által az eszmék-

nek produktív erejét valóban gyakorlatilag is érvényesítették. Igaza van Lángnak, midőn konstatálja, hogy a legújabb magyar közgazdasági irodalom nem elég elméleti és nem elég gyakorlati, mert a német iskolától, melyre a nevelés, a szokás, a viszonyok eddig kényszerülésképp utaltak tudósainkat, többnyire azt sajátították el, a mit a tudomány lényé helytelennek ismer. ellenben azt, ami a németekben elismerésre méltó, hazai viszonyaik tanulmányozását minden tekintet nélkül hagyták. Összeségében pedig e könyv annyi érdekes fejezetet tartalmaz, annyira egy önálló, logikai fő alkotása, hogy őszinte örömmel veszünk tudomást az Előszóban foglalt amaz ígéretről, hogy a közgazdaság elméletét nem sokára a mű kiegészítő részei: A közgazdaság politikája és Pénzügytan fogják követni.

— Beküldetett. „Megjelent A s z e n t a n g y a l o k t ö r t é n e t e világkormányzati s embergondviselési szempontból. Irta M u n k a y János. II. kötet. Esztergom 1881. Nyomatott Buzárovits Gusztávnál. 21 fametszetű képpel illusztrálva 160 lap, ára 1 frt. Kapható a szerzőnél, Garam-Ujfalun (posta helyben.) Az egész mű öt kötetből áll. Az 1-ös kötet szól az angyalokról általában. A jelen, 2-ik előadja az angyalok viselt dolgait az ő hajdan s az ó-szövetség idején. A 3-ik és a 4-ik kötet ecseteli a szent angyalok szolgálatát az új-szövetségben. Az 5-ik szól az angyalokról különösen. Korunk sajátos viszonyai kívánatossá, sőt bizonyos tekintetben szükségessé teszik ilyen mű munkának megjelenését, annyival inkább, mert az angyalok történetével tüzetesen foglalkozó mű irodalmunkban még nem létezik; ellenben vannak iratok nagy számban, melyek nemcsak az angyalokban, hanem még az Istenben való hitet is lerontani képesek s légió azok száma, kik elfordulván a szellemi világosság kuforrásától, csak azt tartják valóságának, amit szemek, kezek s egyéb érzékekkel felfogni képesek. Pedig írva van: T i s z t e l e t b e n t a r t s a d ő t, t. i. az angyalt és hallgasd a z ő s z a v á t é s n e v é l d, h o g y m e g v e t e d e d. Mózes 2. k. 23, 21. Hogy ezen hitetlenkedő szűfnyevésztésben kiváló része van annak is, a kiről írva van, hogy „g y i l k o s v o l t k e z d e t t ő l é s a z i g a z s á g b a n m e g n e m á l l o t t, m e r t n i n c s i g a z s á g ő b e n n e s a h a z u g s á g a t y j a;“ kétséget nem szenved. Ő neki érdekében áll elferdíteni a szellemi világ létezését és igazságát, az ember siron tuli fönmaradását és végrendeltesét; érdekében áll mindennekfelett csak az anyagi jólétet ajánlani, az érzéki vágyak kielégítését s azon ismeretes jelmondatot érvényesíteni: egyél és igyál mulass kedved szerint, haláloed után ugy sincs semmi örömelevezeted. Ily elvek mellett az uristenről, vallásról, erkölcsösségről szó sem lehetne többé.“

LEVELEZÉSEK.

I.

Ar-Maróth, december 15, 1881.

Tisztelt szerkesztő ur!

Csendes, szerény s a közélet porondjára csak per tangentem kilépő városunkat — már a mennyire t. i.

a székhelyet képezzük — tegnap és ma szokatlan élénkség és zaj vette körül.

Évnegyedes megyei közgyűlésünk volt ma. A megye bizottsági tagok már tegnap szép számmal jelentkeztek, ma pedig kora reggel hadseregekként tödultak városunkba.

A lévaiak és járásbeliek meglepően nagy számmal rukkoltak ki; s midőn azt láttuk, mindjárt gondoltuk, hogy valami készülöben van.

Volt is; hanem biz az a közönség kíváncsiságát ki nem elégítheti. A közigazgatási bizottságba törtétek a választások.

Ez a közigazgatási bizottság olyan kis vármegye a vármegyében, mint a megyei börtönház a megyeházában, fogva tartják egymást; melyik a győztes?, majd elválnak a jövőben.

A megye bizottsági tagok tehát gyülekeztek és sorakoztak.

Nálunk két kamarai rendszer, ép ugy, mint két fogadónk van.

A felső, emeletes fogadóban van a felsőház; ide vonul az arisztokrácia s mint mondják a függetlenség; a földszintes alsó fogadóban van az alsóház; ide se reglik a választottak, a demokraták zöme.

Azonban dacára a különféle híreknek, hogy ilyen meg amolyan választási harc lesz, biz az nagyon csendesen folyt le. A z a l s ó h á z a f e l s ő h á z a t l e c z é d u l á z t a.

A választás után a kormányrendeletek szokott módon tudomásul vétettek, ép ugy, mint a törvényhatóságok különféle átiratai.

Nem nagyon vonzó s érdeket gerjesztő tárgyak. Ezeknek rendes refrain-je: f i z e s s.

Legérdekesebb, mert kulturai kérdés, a lévai gymnasium ügye. Ez osztatlanul az egész megye által pártoltatik, mindenki hön várja annak főgymnasiummá leendő alakítását. A megye részéről a várt segély nem fog elmaradni, amennyiben az eddig kedvező hangulat mindinkább erősbödik.

A gyűlés délutáni 2 óra után ért véget.

Ezután következett a legkedveltebb gyűlés a főispáni ebéd. Itt az egyetértés a legszíntébb és leghatalmasabb volt, s kulminált akkor és abban, midőn V á r a y János s S a m a s s a Adolf urak szép toasztjaikban a főispánra emeltek poharat és a közönség meleg érzelmeinek adván kifejezést, éltették s üdvözölték a főispánt, mint a vármegye legfőbb szeretett férfiát.

A közönség szűnni nem akaró tetszéssel fogadta a felköszöntéseket, melyeket a főispán azzal zárt be, hogy szokott klasszikai csin és erővel élteté vendégeit s a szeretet kapcsát, az egyetértést.

Iskoláinkról ez uttal csak annyit — hogy virágnak; a polgári leányiskola egyik professzora férjhez ment, — igaz, hogy ez már közöltetett; de hát én, a ki iskolába nem járok s csak mások után indulok, jónak láttam még egyszer kiírni, annál is inkább, mert már sokszor olvastam a lapokban olyan dolgokat, melyeket olyanok írtak, kik azokat se nem látták, se nem észlelték; azt hiszem tehát, hogy ez a legérdekesebb ujság, a mit az ember tovább ad, a nélkül, hogy arról biztos tudomása volna.

Nagyon hosszú ezen levelem tisztelt szerkesztő ur, de mikor oly városban élek, melyben a megyeházától elkezdve a törvényszék s adófelügyelőségén stb.

ujszülött, mintha az a 90 lármaszó egészséges torok nem elég, hogy a műszak hajlékaka vezessen; még egy új is szükséges! és milyen?! Uram, ne rettegjen ön tőlem, én hetenként csak egyszer fogom meglátogatni és semmit mást nem kérek, csak mondja meg nekem, hogy megy előre dolgaiban s hogy viseli magát az ön társasága. Mit? ön piczike, új módit akar behozni társaságomba s azt akarja, hogy én segítsem elő; na már ebből ugyan mi sem lesz; ne ártsa ön magát az ön társaságom dolgaiba, valamint én sem akarok avatkozni az önébe. Maradjunk csak a réginel; addig voltunk boldogok, még nem tudunk írni; az ön társaságom megmarad ebben; keressen ön másutt és fogjon magához hasonlókat más társaságokban. Punktum.

Egy ötödik társaságban, hol reggeltől délig, déltől estig perczegnek, vagy jobban mondva suhognak a tollak s hol munkájokat soha sem bírnák bevégezni és a teendőknél végrehajtását sokszoros fokokon hajtják mindaddig, míg azok a legalsóbb fokon állók által foganatosítottatnak, a mint bemutattam magamat így szólítottak meg: ah tehát ön az ujszülött, a kinek születése nálunk már hónapok előtt bejelentetett; na tudja mit kedves kis piczike, vigyázzon magára, hogy velünk valami kellemetlen érintkezésbe ne jöjjön, mert az önre nézve könnyen halálos veszedelemmel járna; tudja, az ilyenekre a mint nagyon vigyázzunk, ugy nagyon is érzékenyek vagyunk. Isten hírével mehet!

Egy hatodik társaságnál is kopogtattunk; bemutatásunk kedvesen fogadtatott; azt mondták, hogy miután ön a sok határozatok és rendeletek végrehajtói, ha valami végrehajtani valónk van, azt illő árért megteszik, például egy bizonyítványt a meghatározott áron, hogy nálunk jelentkeztünk s magunkat illő passzussal ellátva bemutatunk, szívesen állítanak ki; csak különben aztán csendesen viseljük magunkat s tőlük ne kívánjunk semmit. Kész szolgálja.

Egy hetedik társaság legnagyobb előzékenysége s szívessége közt azzal fogadta bemutatásomat, hogy rendkívüli örömet fejezven ki születésem felett, biztosított, hogyha árucikkeinek kelendőségét s az áruforgalomnak szaporítását biztosítandom, a hirdetésmények egész özönével el fog látni engemet. Alázatos szolgálja.

Fogadj isten, szólt a nyolczadik társaság, a felséges nép, midőn bemutattam nála magamat. Nagyon szép dolog az, a mit kigyelmed nekünk előad; hanem miután az urak, 1848 óta megszoktattak minket arra, hogy ők fizessenek nekünk s nem mi nekik, vagy másnak, hát tudja kigyelmed, szívesen látjuk nálunk, csak fizessen meg azért, a mit kigyelmeddel beszélgetve időt s munkát mulasztunk. „Joczkákat!“

Végre bemutattam magamat ott, a hol tán legelőször kellett volna magam bemutatnom, a nővilág körében, hol a kisedek iránti szeretet oly kiolt-hatatlan. Üdvözöljtek, mondták gyöngédséggel és örömmel, az ujszülöttet, rajta leszünk, hogy a kised művelt lovaggá nőjön fel s meghódítsa számára a még sötétség leplebe burkolt, műveletlen világot.

S e bemutatásom fogadása volt legnagyobb vigaszom; a fenrajzolt tapasztalatok, melyeket gyűjtött tárczámból ide kiírok, elmondhatják velem Petőfi után, kivel születési napra nézve rokonságban állók:

Hát ujszülött te sem féltetsz,

Hogy két vállad valahogy

A szerencse áldásának

Nagy terhétől összerogy.

Midőn bemutatási vándorlásomból haza tértem, a látogatók nagy száma fogadott; s ez annyira megvilágított s oly erőt kölcsönzött igyekezetemnek, hogy feledve a vázolt excentrikus követeléseket s jeleneteket, bátor szívvvel neki indultam életem pályájának folytatásához. Sok és különféle viszontagságok között, milyenek, hogy atyám társai más tέρre hivatva bucsut vettek tőlünk; s mi atyámmal magunkra hagyatva, kénytelenek valánk sokszor utunk haladásába szándékosan vetett akadályokkal megküzdni, azokat elhárítani; melyek közül nem legesekélyebb vala az, hogy a külső ruházatunkat készítő szabó életlen ollójával kelménket összevissza szabta; de megküzdöttünk ezekkel és pedig oly eredményel, hogy ép egészséggben, teljes erőben állunk születésünk évfordulójának küszöbén, elmondva a leáldozó évnek alkonyán Petőfi után:

Indulsz pályávegezett év!

Menj!

Légy tükör, melyből reám néz

Egész, egész életem,

Melynek legszebb két virága

A mulandó ifjuság s a

Mulhatatlan szerelem! —

Itt állok tehát előtted nyájas olvasó, az új év küszöbén. Itt állok, hogy sáfarkodásomról számot adjak.

Jártam a világon mindenfelé, igyekeztem mindazon eszméket és ismereteket meghozni, melyeket közés társadalmi életünkben a szépek, jónak és nemesnek terjesztésére üdvöseknek és szükségleteink kielégítésére megfelelőeknek találtam, igyekeztem két legfőbb szükségletünk: egy virágzó középtahodának felállítására, egy igényeinknek megfelelő vasuti közlekedésünk létesítése érdekében munkádni nem tudó erővel hatni, szóval a magyar közművelődést minden térer terjeszteni.

Mennyire sikerült e feladatok megoldására üdvösen hatni: itéletemre bizom nyájas olvasó.

S ha az ég ugy akarja s a nyájas olvasó itélete ugy hangzik, hogy nem fog elfordulni tőlem, rajta leszek, hogy a sötétség eloszlása munkájában önérettel mondhassem el Garaival:

S ha van sziv a magyarban

S az égben irgalom,

A zsarnok-requiemját

Elzengi még dalom!

Ezek után nyájas olvasó, tán nem szükség elmondanom, hogy az ujszülött, ki a beállandó új évvel évfordulóját kívánja ünnepelni, én vagyok, a Bars, melynek te voltál egyedüli támasza s éltetője; s atyám Holló Sándor, a Bars-nak szerkesztője.

A gazdag amerikai nagybátya: a fő munkatárs; kinek, valamint rendes munkatársainknak kincseit kerestük s keressük azért, hogy azokat neked nyájas olvasó, felajánlhassuk!

A viszontlátásra!

Boldog új évet!

M. L.

keresztül menve egész a kisbíróig egyebet nem tesznek, mint irnak, engem is megragadott a vágy, hogy irjak, irok tehát szerkesztő ur s ne féljen tőlem, nem vagyok hivatalos persona.

Isten önnel a viszonzlátásig; ha engedi.

II.

Tek. Szerkesztő ur!

Turóc-Szt.-Márton, 1881. decz. 14.

A tenger, melyet a vihar felkorbácsolt, másnap, mintha mi sem történt volna, ismét csendes, ismét nyugodt. Ilyen a mi életünk is; egy-egy választás vagy zajosabb megyei gyűlés izgatottá teszi a kedélyeket, heves harcra kelti az ellenfeleket, hogy másnap elfeledjük az egészet.

Ma szélesend alatt vagyunk. A nemzetiségek lezajlott képviselő- és néhány megürült, megyei bizottsági tag választása után visszavonultak, a Narodnie Noviny is, mint ki jól végezte dolgát, csendesen szunyókál. Önleégült álmát csak a megyében s a felvidéken fel-felmerülő magyarosodási mozgalmak, mind megannyi légszurások, zavarják néha, ilyenkor aztán egyet-egyet mordul s megint alszik tovább.

Hogy ez a szélesend mennyire kedvez a köznevelődés s a társadalmi élet hajójának, elmondom röviden. Az ősz folytán felmerült az eszme egy korcsolyázó egyesület alakítása iránt, mely nemzetiségi különbség nélkül élénk viszhangra talált az ifjuság körében. Az eszme a magyaroké s ha lesz belőle valami, ugy mienk a dicsőség, hogy jégre vittük őket. A megye derék alispánjának, Lehotzky Lajosnak ügybuzgósága folytán közelebb megalakul a gazdasági egyesület is, melybe szintén belépnek a nemzetiségek. E nevezetes momentumnak is csak örülni lehet, mert legalább alkalmuk lesz megmutatni, hogy ők nem csak nemzet garázdák, de nemzet garázdák is tudnak lenni. A vadászati egyesület báró Révay Gyula kezdeményezésére alakul meg, mihelyt felrészelt alapszabályai megérkeznek. Ide a nemzetiségek nem lépnek be, mert igaz ugyan, hogy ők lödöznek, de csak vak töltéssel.

A magyarosodás oszlopai, az állami iskolák csak erősödtek és mélyebb gyökeret vertek ez év folytán. A polgári fiúiskolában — hol most már a latin nyelv is tanítatik — a második osztály is megnyitott s növendékeinek száma 50, a polg. leányiskola két osztályába 40, az elemi leányiskolába 70 növendék jár. Turóc-Szt.-Mártonban, a pánszlávok székvárosában 160 gyermek tanul magyarul! És még mindig vannak emberek, kik a nép nevében mernek beszélni, hogy rajongó eszméiket megkedveltessék a világgal. Az elemi leányiskola mutatja, hogy az elemi fiúiskolának is szép jövője lenne s ennek föllállítását által a polg. fiúiskola növendékei is szaporodnának, mert most a jelentkezők, dacára a törvény követelményének, nagy részben még csak olvasni se tudnak magyarul, ott legalább erre előkészítettnek.

A jótékonyág előtt mindig kalapot emelek s nem hagyhatom szó nélkül a turóci jótékony nőegylet azon szép ajánlatát, melyet a polg. iskola igazgatójának tett, t. i. hogy két ajánlott növendéket hajlandó saját költségén ellátni lakás és élelemmel. Az ily tettet nem kell dicsérni. Csak egyet még! Altitson a derék nőegylet egy kisdóvódát, hogy azzal is szaporithassa elévülhetlen érdemeinek számát!!

Igy aztán vigan lobog zászlónk a szélesend alatt is!

N—n.

III.

Tek. Szerkesztő ur!

Verebély, 1881. december 10.

Lévén a Bars speciális feladata, megyénk nem magyar tájainak, (községeinek) minél gyorsabb magyarosítása, készörömetst tért enged becses hasábjain minden oly közleménynek, mely a magyarosodás érdekében tett egy-egy lépésről hoz mindnyájunkra nézve örövendetes tudósítást. Ily haladást látunk a verebélyi izr. hitközségnél, hol ugyanis első sorban csak oly tanítókat tartanak, kik a magyar nyelvet úgy birják, mint a németet; ennek természetes folyománya, hogy a helybeli izr. iskolában nemcsak föltünő sikerrel tanítatik a magyar nyelv, hanem az is, hogy a f. évi november 20-án megalakult Izraelita magyar gyermekegylet f. évi decz. 7-én megtartható l. közgyűlését, melyről szólanai nagyon is érdemesnek találtam s mely szavainak a Bars hasábjain tért nyerhetni bizton remélek.

A közgyűlés a szülők és nem szülők, sőt a meghívott kath. vallásuk jelenlétében tartatott meg a következő tapintatosan vezetett rendben:

Vadász Zsiga, tanító, elfoglalván az elnöki széket, a magyarul nem tudók kedvéért német (!) nyelven sikeresen elmondott beszédben esetelét az egyesület (az önművelés, magyarosodás) célját s melegen ajánlta azt a jelen voltak pártfogásába. Ezután megbízván F. J. tanítótársát a jegyzőkönyv vezetésével, ez a két alakuló gyűlés jegyzőkönyveit és az Izr. m. gyermekegylet alapszabályait olvasá fel, melyek a jelen voltak részéről általános helyesléssel fogadtattak s remélhető, hogy felsőbb helyütt is nyerendnek óhajtott megerősítést.

Erre következett az ideiglenes (gyermek) tisztviselők leköszönése, beszámolója s majd titkos szavazás útján történt újbóli megválasztásuk alkalmából tisztségükhöz mért székfoglaló beszédek nagyon sikerült elmondása. S hogy a gyűlésnek annál is inkább parlamentáris színezete legyen, nem maradtak el a bizottsági tagok részéről a szokásos indítványozások, melyek jól betanulva, a többrendbeli, szintén betanult el- lenmondások dacára, mind elfogadtattak és a jegyzőkönyvbe is beigtattattak. Legszebben elmondott a meglevő könyvtár szaporítása és a Kis Lap járátása és szorgalmas használatát illető indítvány.

Végül egy hazafias dal elnéklése után következett a jegyző F. J. által elmondott zárszó, melyben ez

különös örömeztetének ada kifejezést a gyermek-egylet megalakulása fölött, kiemelve különösen azon örövendetes körülményt, hogy az egyesület már megalakulása napján 50 frtot meghaladó alaptőkével rendelkezén, fenállását biztosítottnak látja. E szavait az egyesület és pártfogói éltetésével fejezvé be, az elnök a gyűlést befejezettnek nyilvánította.

Ez az ügy csekélynek látszik ugyan, minthogy csak „gyermekegyletről“ van szó; de ha meggondoljuk, hogy midőn ezuttal a már évek előtt megmagyarosított katolikus iskola mellett a zsidóiskola is magyarosodik s ez által elérhetjük, hogy az egykor magyar, most eltótosodott Verebély ismét magyarrá lesz nem kell-e fellobbannia minden magyar érzelmi ember szívének?!

Munkálkodjék tehát ki-ki tehetsége szerént a hazájávan: az ég áldása nem fog elmaradni!

N.

A közönség köréből.

Köszönet nyilvánítás.

A Szepesi alapítvány tekintetes bizottságának, mely a kisdóvódai karácsonfa költségeire ötven forintot adományozni szives volt, — nemkülönben Szakmáry Endréné urhölgy önagságának, ki szegénysorsu leánygyermek teli ruházatára az általa gyűjtött összegből 18 frt és 50 krt karácson-estén leendő kiosztás végett, alulírottak kézbesíteni kegyeskedett, ez uton fejezem ki, az intézet, valamint a megörvendezett kisdédek és szegény gyermekek nevében, hálás köszönetemet.

Léva, 1881. decz. 21-én.

Az intézeti főnöknő.

Nyiltér. *)

200 drb. használt távirai oszlop, a temetőnél lelakva, eladó, bővebb értesítést ad

Léván

a távirai hivatal.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A lévai hengermalom 59. sz. árjegyzéke.

Lisztaszám:	0	1	2	3	4		
100.kl. ára: frt.	22.—	21.50	20.80	20.10	19.40		
	5	6	7	8	8 1/2	8 3/4	9
	18.80	17.70	16.60	16.—	15.—	11.50	10.—

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Sándor.**

A lévai takarékos és hitelintézet

1882-ik év januárhó 1-től a betéteket 5%-tolival kamatoztatja; az előlegeket és váltókat pedig 8%-tolival számítja le.

Léván, novemberhó 23-án, 1881.

az igazgatóság megbízásából:

Bolemán Ede,

264. 5-5.

igazgató.

KÁROLYI GYÖRGY

PAPIRKERESKEDÉS ÉS KÖNYVNYOMDA

BUDAPEST,

V. kerület, Dorottya utca. 10. szám.

Ajánlja író-, rajzszeretők és kereskedelmi könyvek-raktárát, továbbá legújabb divatu monogrammos le- vélpapírjait és levélragasz készítményeit.

Mindennemü nyomtatványok és üzleti könyvek kívánat és minta szerént csinosan és olcsón készíttetnek. 265. 3-3.

RUDOLF M. F.

Esztergom,

Széchenyi-tér, 336. szám.

Ajánlja a nagyérdemű közönségnek, dusan berendezett bel- és külföldi cikkekkel jól felszerelt

norinbergi, diszmű és rövidárúkból

valamint

valódi Alpacca és China-ezüst asztali felszereléseiből,

(Gyári áron jótállás mellett).

Itt kaphatók: Nikl érczermű (tartós fehér) kés, villa, kanál, gyümölcs- kés, gyertya- és gyufatartó, tálcák és tálak sat. Legújabb Eklat. Non- plus ultra-féle kávéfőző gép és gyorsforralók 2—8 személyig. Petroleum asztali lámpák 1 frt 50-től 20 frtig. Csillárok és függő-lámpák 5 frttól 40 frtig. Optikai szemüvegek a legjobb gyárból. Wagner-féle hitelesített Alkoholometer; szesz-, bor- és hévmérők; Aneroid-barometer. Angol aczélneműek, evőeszközök, ollók, tollkések, valódi Army-Razor borotvák jótállás mellett 1 frt 20 krtól 1 frt 80-ig. Revolverek 5 frttól 25 frtig; Flobert szobafegyverek 12 frttól 25 frtig. Női kézimunkák legnagyobb választékban, himzések kezdve és elkészítve, zsenillia, himző selyem, berlini pamut és minden e szakba tartozó cikkek; börműek, Album és legújabb faragott és vésett fane- műek, író-, pipere-, játék- és dohányzó-asztalkák 3 frttól 25 frtig. Társas és gyermekjátékok 10 krtól 5 frtig.

Postal megrendelések pontosan teljesíttetnek.

266. 7-6.